

PÒNTIQUES

(Selecció de poemes)

Gaspar Jaén i Urban

(2000)

I

Va aparéixer de sobte la tristíssima imatge
de la més negra nit quan, de negre emboçades,
ocultes a la llum, males bruixes s'atansen
a l'alcàsser del cèsar; farisaiques, fan via
cap al saló del tron. Van pels carrers de Roma
com mosques famolenques que ansiegen carn pudenta,
com sobre un viu els cucs menjadors de cadàvers,
com astuts criminals sobre els infants que dormen.
Són lacais de la infàmia, la mort i la fal·làcia,
són enemics del riure que gangrenen la vida,
són sirenes malèvoles que el seu bé sols procuren
i amb cants esculls amaguen, perill cert de naufragi.

V

Il·luminats t'envolten, predestinats, possessos
que es creuen déus només perquè tot ho voldrien
a ressemblança seua. ¿Quin mal els féu la vida
per a tan poc voler-la, per a així menystenir-la?
Poc la van estimar ni en els altres ni en ells,
abominables monstres que moriran tots sols,
amb una soledat més gran que els seus grans ulls.
Mes no li fincaran mos a la pell ni als ossos.

Mataran el poeta, cos sagrat de la veu
torturada i sagnant com un màrtir de Roma,
i mataran amb ell els gesmils del jardí
que intensament flairegen a boqueta de nit,
l'herba de tarongina, perfumada i fresquíssima.
Mes les llengües de serp que en boques infamants
destil·len la rancúnia i preparen l'ultratge,
ullada de Gorgona, acabaran menjant-se'ls,
fent de verí ses venes, podrint-los l'ull del cor.

X

Ai cèsar, sense lluita sols allò que estimem
ens podrà destruir. Ciutats, records, persones.
Sols aquells que estimem podran prendre la daga,
omplir de verí copes, anar contra nosaltres
sens trobar resistència ni dard que se'ls hi opose
ni espasa en alt, irada. Sols ells podran abatre'ns.

Així ens va desfent Roma cada dia que passa,
Saturn que els fills devora. Saps com l'hem ben volguda,
amb quanta intensitat. Saps com hem estimat
per la serra sense arbres els capvespres d'autumne,
entre els horts de palmeres a les llunes d'agost,
per la llum de les cambres els diumenges a casa.

XV

Mentrestant, els ulls nostres eternament veuran
els vells carrers de Roma, les mansions de pedra,
estàtues i fonts que una volta pensàrem
que concebre podríem i perfer i plenar
d'alegria i colors, de versos com el somni
d'un xiquet que somnia i es riu i el món tot canta.

Mes aquí no ens deixaren pensar l'espai de l'urbs
ni idear-ne l'escala; aquí ens van destruir
l'embrió de la vida ans que prengués la forma
de dibuix o alfabet. Aquest malastruc poble,
ara ho hem comprovat, pertany als malfactors
que, il·letrats i opulents, s'arrossequen pel terra,
com rèptils, i a l'orella dels còsols vessen mel,
indignitat i ràbia. Procurem no oblidar-ho.

XVI

¿Per què deu ser que créixer (això que en diuen fer-se un home -o una dona) és anar aplegant sangtraïts, cicatrius arreu el cos i l'ànima? Mil voltes revingut el tall que al front ens férem quan teníem cinc anys i vam caure de boca i el cap ens colpejàrem en la dura vorada del carrer de ca nostra i el caire viu de pedra ens obrí una ferida per on brollà la sang i, fonda, no es tancà en no ser suturada al temple d'Esculapi pels seguidors d'Hipòcrates i en la pell ens deixà un lleu senyal per sempre.

Ens revé el record ara d'aquell dia llunyà: la mare ens abraçava fortament i ens bressava perquè el seu amor fes més sofrible el dolor. De segur que al Casal de socors ens prendrien el pànic i l'angoixa, i ella això no ho volia. ¿Quin altre alleujament podria ser millor per al plor del seu fill que els seus besos de mare, que la veu i aquell cos de trenta anys vigorosos, joves i forts encara?

I sentim ara, cèsar, damunt nostre aquell colp, els colps rebuts després a l'esperit i el cos, un cicle que retorna com llunes de verí i ens allunya de Roma.

XIX

Que sobrevisques, cèsar, a tot el teu poder
i els déus vulguen que en vida et pugues construir
una plàcida mort, el panteó i el túmul,
l'epitafi deixar gravat en roca dura.
Que et guien la mà els déus quan penes de mort signes,
lleis de diners i d'obres, penes d'arrest o exili.
Mes no oblidar procura que som humans mortals,
sers febles en un trànsit de lleu, fugaç durada,
vides breus desflorades per la falç de Saturn.
¿No sents que a tu també Roma et va devorant,
presa de cortesans, d'esclaus i mercaders?

Enverinat pels àspids, apartat a la força
de les portes de Roma, el poeta llatí
veurà com de les llàgrimes els seus ulls fan costum
mentre la pols es lleva de les velles sandàlies
assegut al pedrís del Portal de la Mar.

XX

En un erm territori, un desert, et deixem.
Lacais de dictadors i mentiders hi habiten.
Amb nosaltres ve Roma, la de les planes fèrtils,
la de l'aigua que canta quan de la serra baixa.
Ens emportem al cor les estrofes i els cants,
les antigues paraules, els estius, les collites,
els arcs i les pintures, els marbres, les estàtues,
la font del mercat vell, l'art de l'arquitectura.

Queden-se els miserables amb la seua misèria
de desolació, arrasament, tristesa.
Sempre seran d'ells les armes i l'exèrcit,
el cavall i l'espasa, els traïdors i els judes,
els denaris de plata, el poder de la mort.
Tristos, enyoradissos, fonament pobres som.
Mes, encara que dèbils, hem el foc a l'hivern
dins la nostra cabana enmig del camp nevat,
hem el vers i la llàgrima. Guardarem la paraula.

Adéu cèsar, adéu Roma, per sempre més
adéu. Mort, sepultat, oblideu el nom nostre.

Notes bibliogràfiques:

Premi «Ausiàs March» de poesia de l'Ajuntament de Gandia,
1999.

Primera edició del llibre: Pòntiques, «Bromera poesia»,
Alzira, ed. Bromera, 2000, 52 p., ISBN 84-7660-565-X.

«XVIII Premi Josep Mª Llompart», dels premis «Cavall Verd», al
millor llibre de poesia en català publicat l'any 2000,
Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, 2001.

«XI Premi de la crítica» de poesia, Secció del País Valencià
de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, 2001.

Revisat: 10-04-2002